

4 93759

93/99 (510)(4-11) + 327 (510)(4-11)

2
27
28

БИБЛИОТЕКА - УНСС

Инв. №

120000133952

133953

РЕЦЕНЗЕНТИ

проф. д-р Илияна Марчева – ИИИ БАН

доц. д-р Александър Сивилов – ИФ СУ

доц. д-р Евгений Кандиларов – ЦИЕК СУ

© Издателство „Изток-Запад“, 2023

Всички права запазени. Нито една част от книгата не може да бъде размножавана или предавана по какъвто и да било начин без изричното съгласие на издателство „Изток-Запад“.

© Йордан Баев, автор, 2023

© Даниела Червенкова, оформление на корицата, 2023

ISBN 978-619-01-1308-9

СН: 114895

ЙОРДАН БАЕВ

**КИТАЙ
И ИЗТОЧНА
ЕВРОПА**

ИСТОРИЧЕСКИ ХОРИЗОНТИ

(поглед от България)

НЕ СЕ ИЗНАСЯ

Съдържание

ПРЕДГОВОР	9
УВОД	12
<i>Китай в българските архиви</i>	12
<i>Китай в българската историография</i>	26
ПЪРВА ГЛАВА	
МОСКВА И КИТАЙСКАТА НАЦИОНАЛНА РЕВОЛЮЦИЯ	55
<i>Руската империя и Китай: експанзия и сътрудничество</i>	55
<i>Съветска Русия и Китай през първото следвоенно десетилетие</i>	58
<i>Японската интервенция в Манджурия</i> <i>и съветско-китайските отношения</i>	78
ВТОРА ГЛАВА	
ПЪТЯТ КЪМ ВЛАСТТА	83
<i>Коминтернът и Японо-китайската война</i>	83
<i>Китай във Втората световна война</i>	99
<i>Кремъл и гражданската война в Китай</i>	113
ТРЕТА ГЛАВА	
СЪВЕТСКО-КИТАЙСКИЯТ БЛОК	127
<i>Сталин, Мао и Корейската война</i>	127
<i>Развитие на двустранните връзки между КНР и Източна Европа</i>	156
<i>Десталинизацията и събитията в Полша и Унгария</i>	175
<i>Източна Европа и политиката на „големия скок“ в Китай</i>	190
ЧЕТВЪРТА ГЛАВА	
ОТ СПОР КЪМ РАЗДОР	203
<i>Първите международни идеологически диспути</i>	203
<i>„Тихата“ дипломация: усилия за преодоляване на разкола</i>	219
<i>Китайско-индийският конфликт</i> <i>и политиката на Пекин в Третия свят</i>	250

ПЕТА ГЛАВА

ГОДИНИ НА КОНФРОНТАЦИЯ	264
<i>Културната революция и Източна Европа</i>	264
<i>Българското разузнаване в Азия</i>	280
<i>Войната в Индокитай</i>	293
<i>Съветско-китайските гранични инциденти</i>	308

ШЕСТА ГЛАВА

ВАРШАВСКИЯТ ПАКТ И СЪВЕТСКО-КИТАЙСКИЯТ КОНФЛИКТ	320
<i>Геостратегическият триъгълник Москва–Вашингтон–Пекин</i>	320
<i>Политическата координация в Източна Европа по китайския въпрос</i>	335
<i>Преходът след Мао Дзедун и Китайско-вьетнамската война</i>	359
<i>От конфронтация към нормализация</i>	380

СЕДМА ГЛАВА

В КРАЯ НА ЕДНА ИСТОРИЧЕСКА ЕПОХА	388
<i>Източна Европа и Китай: новите хоризонти</i>	388
<i>Събитията на площад „Тянанмън“</i> <i>и „нежните революции“ в Източна Европа</i>	410
<i>Съветската политика в Азия и преодоляване на „трите препятствия“</i>	421

ОСМА ГЛАВА

НОВИЯТ МЕЖДУНАРОДЕН РЕД СЛЕД КРАЯ НА СТУДЕНАТА ВОЙНА	438
<i>Модернизация и реформи в Китай</i> <i>в последното десетилетие на ХХ век</i>	438
<i>Стратегически партньорства в началото на ХХІ век</i>	463
<i>Източна Европа и китайските</i> <i>инициативи „Един пояс, един път“ и „16+1“</i>	480

СЪКРАЩЕНИЯ	511
-------------------------	-----

ТРАНСКРИПЦИЯ НА КИТАЙСКИ

ЛИЧНИ ИМЕНА НА БЪЛГАРСКИ ЕЗИК	513
--	-----

ИЗВОРИ И ЛИТЕРАТУРА	521
----------------------------------	-----

ЗА АВТОРА И КИТАЙСКАТА ПРОБЛЕМАТИКА	534
--	-----

Contents

PREFACE	9
INTRODUCTION	12
<i>China in the Bulgarian Archives</i>	12
<i>China in the Bulgarian Historiography</i>	26
CHAPTER 1	
MOSCOW AND THE CHINESE NATIONAL REVOLUTION	55
<i>The Russian Empire and China: Expansion and Cooperation</i>	55
<i>Soviet Russia and China in the First Postwar Decade</i>	58
<i>The Japanese Intervention in Manchuria and the Soviet-Chinese Relations</i>	78
CHAPTER 2	
THE ROAD TO THE POWER	83
<i>Comintern and the Japanese-Chinese War</i>	83
<i>China in the Second World War</i>	99
<i>Kremlin and the Civil War in China</i>	113
CHAPTER 3	
SINO-SOVIET BLOC	127
<i>Stalin, Mao and the Korean War</i>	127
<i>The Development of the Bilateral Relations</i> <i>between China and Eastern Europe</i>	156
<i>Destalinization and the events in Poland and Hungary</i>	175
<i>Eastern Europe and the Policy of "Great Leap Forward" in China</i>	190
CHAPTER 4	
FROM DISPUTE TO DISCORD	203
<i>First International Ideologic Disputes</i>	203
<i>The "Silent Diplomacy": Efforts to Bridge the Division</i>	219
<i>Sino-Indian Conflict and the Chinese Policy in the Third World</i>	250

CHAPTER 5

YEARS OF CONFRONTATION	264
<i>The “Cultural Revolution” and Eastern Europe</i>	264
<i>Bulgarian Intelligence Services in Asia</i>	280
<i>The Indochina War</i>	293
<i>Sino-Soviet Border Incidents</i>	308

CHAPTER 6

THE WARSAW PACT AND THE SINO-SOVIET CONFLICT	320
<i>Geostrategic Triangle Moscow-Washington-Beijing</i>	320
<i>The Political Coordination on China in Eastern Europe</i>	335
<i>The Post-Mao Transition and the Sino-Vietnamese War</i>	359
<i>From Confrontation to Normalization</i>	380

CHAPTER 7

AT THE END OF AN HISTORIC EPOCH	388
<i>Eastern Europe and China: the New Horizons</i>	388
<i>The Tiananmen Events and the “Velvet Revolutions” in Eastern Europe</i>	410
<i>Soviet Policy in Asia and Overcoming of the “Three Obstacles”</i>	421

CHAPTER 8

THE POST-COLD WAR NEW INTERNATIONAL ORDER	438
<i>Modernization and Reforms in China</i>	
<i>in the last Decade of the 20th Century</i>	438
<i>Strategic Partnerships in the First Decade of the 21st Century</i>	463
<i>Eastern Europe and the Chinese “BRI” and “16+1” Initiatives</i>	480

ABBREVIATIONS	511
----------------------------	-----

TRANSCRIPTION OF CHINESE NAMES INTO BULGARIAN	513
--	-----

SOURCES AND BIBLIOGRAPHY	521
---------------------------------------	-----

ABOUT THE AUTHOR AND THE CHINESE THEME	534
---	-----